

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин
01 вересня 2023р., протокол № 8
Голова Вченої ради
Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні
студії»
освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини і геополітична безпека»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

Схвалено на засіданні кафедри
міжнародних відносин і
політичного менеджменту
29 серпня 2023 р., протокол № 7
Завідувач кафедри
Вікторія
ЗАГУРСЬКА-АНТОНЮК

Гарант освітньо-професійної
програми
Оксана ЛИТВИНЧУК

Розробник: д.і.н., професор кафедри міжнародних відносин і політичного
менеджменту Андрій ШЕВЧУК

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1
Загальна кількість годин – 120		Семестр
		2
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 5 самостійної роботи – 2,5	Освітній ступінь «бакалавр»	48 год.
		Практичні
		32 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		40 год.
		Вид контролю: екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 67 % аудиторних занять, 33 % самостійної роботи;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є глибоке усвідомлення студентами теоретичних і практичних основ міжнародної політики, сутності геополітичних процесів у сучасному світі, особливостей геостратегії провідних держав світу, а також української геополітики. Окрему увагу звернуто на розширення та поглиблення знань про країни, регіони та світ загалом. Важливими є вироблення навичок аналізу геостратегії суб'єктів міжнародних відносин, визначення ролі і місця України у сучасному геополітичному просторі. Вивчення освітньої компоненти створює умови для отримання ґрунтовних знань за фахом, адже дозволяє систематизувати знання зі світової політики, політології, геополітики та міжнародних відносин.

Завдання вивчення навчальної дисципліни є:

- надання знань про сутність міжнародної політики, її предметного поля;
- проаналізувати тенденції та закономірності сучасної світової політики, дослідити процеси політичної глобалізації;
- визначити сутність і моделі міжнародних систем;
- охарактеризувати учасників міжнародних відносин;
- з'ясувати причини та наслідки конфліктів, проблеми безпеки та стабільності в міжнародній політиці;
- встановити процеси демократизації в глобальному світі та регіональні проблеми;
- охарактеризувати міжнародну політику основних акторів;
- підготувати до самостійної інтерпретації складових теорії та практики міжнародної політики;
- визначити фактори, що визначали специфіку міжнародних відносин на різних етапах розвитку міжнародних відносин.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»:

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси в різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики в політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 4

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»:

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 5

3. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1.

Теорія міжнародної політики

Тема 1. Вступ. «Теорія та практика міжнародної політики» як навчальна дисципліна і об'єкт наукового аналізу.

«Теорія та практика міжнародної політики» як навчальна дисципліна: інституалізація та предмет дослідження. Вивчення міжнародної політики представниками різних наукових галузей. Початковий період вивчення «міжнародної політики» та «міжнародних відносин». Основні підходи до розуміння змістовності та спрямованості міжнародних відносин. Розвиток комплексного підходу (М. Мерль). Стан дослідження міжнародної політики на сучасному етапі.

Об'єкт і предмет «Теорії та практики міжнародної політики». Складність і багатогранність міжнародних політики і відносин. Об'єкт дослідження, його предмет і методологія дослідження.

Методи дослідження міжнародної політики: загальнонаукові, загальнотеоретичні. Методи спостереження, вивчення документів, системного моделювання, когнітивного картування, контент- та інвент- аналізу.

Тема 2. Теоретичне розуміння суті та предметного поля міжнародних відносин.

Теорія міжнародних відносин: суть понять «міжнародні відносини», «міжнародні політика», «зовнішня політика». Типи і види, рівні та стани міжнародних відносин. Концепція «світова або міжнародна політика» (Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С.). Відмінності між поняттями «світова (міжнародна) політика та зовнішня політика. Завдання міжнародної політики.

Основні закономірності та тенденції розвитку міжнародних відносин і світової політики. Чинник формування міжнародних відносин. Поняття «актор». Тенденція до демократизації міжнародних відносин.

Національний інтерес як головне спрямування зовнішньої політики. Елементи національно-державного інтересу. Класифікація і чинники національних інтересів. Основні властивості національної безпеки.

Тема 3. Тенденції та закономірності сучасної світової політики. Політична глобалізація.

Виникнення глобальної політики. Спроби перебудови світу. Формування міжнародного життя та сучасної міжнародної системи. Інтернаціоналізація і транснаціоналізація міжнародних відносин. Глобалізація політики. Етапність глобалізаційного процесу. Основні ознаки процесу глобалізації. Елементи глобальної структурної політики.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 6

Тема 4. Міжнародні системи: сутність і моделі.

Типи та структури міжнародних систем. Поняття «міжнародна система». Підходи до вивчення міжнародних систем. «Правила» М. Каплана. Характер міжнародних відносин за Р. Гілпіном.

Міжнародні системи: основні історичні моделі. Вестфальська система міжнародних відносин (1648–1814): основні принципи нового порядку. Віденська міжнародна система (1814–1914) – «Європейський концерт». Версальсько-Вашингтонська система. Ялтинсько-Потсдамська система.

Тема 5. Учасники міжнародних відносин.

Взаємозв'язок і характер стосунків між основними учасниками міжнародних відносин. Поняття «актор» і «суб'єкт» міжнародних відносин. Класифікація акторів міжнародних відносин.

Держава як ключовий актор міжнародних відносин: ознаки, функції, сучасна форма. Еволюція поняття «суверенітет». Міжнародна стратифікація.

Недержавні актори міжнародних відносин: їх роль і функції. Міжнародні міждержавні організації, міжнародні неурядові організації, транснаціональні корпорації, інші громадські сили та рухи, що діють на світовій арені.

Тема 6. Конфлікти в міжнародних відносинах.

Сутність, причини та типологія сучасних міжнародних конфліктів. Поняття «конфлікт», його значення. Дослідження питань «війни та миру». Аналіз і характеристика конфліктів. Причини конфліктів, їх типи та форми.

Процес урегулювання міжнародних конфліктів у сучасному світі. «Інтелектуальне» та «фізичне домінування». Проблема тероризму. Засоби та методи в процесі врегулювання міжнародних конфліктів. Консервативні засоби міжнародного впливу. Арбітраж і посередництво. Санкції. Методи врегулювання міжнародних конфліктів.

Сила як сутнісна характеристика міжнародних конфліктів. Змістовність поняття «сила», еволюція поняття. «М'яка», «жорстка» і «розумна» сили.

Тема 7. Проблеми безпеки та стабільності в міжнародній політиці.

Концепція національної безпеки та стабільності в світовій політиці. Проблеми підтримки безпеки. Запобіжні заходи. Проблема розповсюдження зброї масового знищення. Економічні та інформаційні аспекти забезпечення безпеки. Сучасні підходи до проблем безпеки. Аспекти безпеки.

Загрози для національної та міжнародної безпеки. Поширення соціальних, економічних, техногенних та екологічних загроз різного рівня, їх характер. Класифікації загроз для національної та міжнародної безпеки. Роль ООН у подоланні криз.

Тема 8. Процеси демократизації в глобальному світі: теоретичні концепції та реальні результати.

Демократизація як глобальна тенденція світового розвитку. Розвиток ідей демократії. Провали та успіхи після Другої світової війни.

Деколонізація і демократичний процес у країнах Третього світу. Концепція процесу демократизації у роботі С. Гантингтона «Третя хвиля». Концепція

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 7

«трьох ешелонів» А. Гершенкрона.

Демократії у «строкатих» суспільствах. Вплив процесів міграції на демократичні процеси. Доктрина мультикультуралізму. Концепція «ліберальної дилеми». Неліберальна демократія.

Тема 9. Регіональні проблеми міжнародних відносин.

Регіони у міжнародній політиці. Поняття регіон, його ознаки: географічна, історико-культурна, економічна, соціально-політична.

Регіоналізм у сучасному світі. Регіоналізм, як політичне мислення та ідеологія. Концепція «нового регіоналізму». «Хартія регіоналізму». Модель «Східного регіоналізму».

Макрорегіони світу. Кодифікація UN M49 (Standard Country or Area Codes for Statistical Use — Series M, No. 49). Дискусій щодо приналежності окремих країн до певних регіонів.

Регіональна стабільність і регіональна інтеграція. Військові конфлікти, територіальні зіткнення та етно-конфесійні суперечності в регіонах. Інтернаціоналізація конфлікту. Міждержавні регіональні об'єднання.

Змістовний модуль 2.

Практика міжнародної політики.

Тема 10. Україна в системі сучасної міжнародної політики.

Місце України в сучасному світі. Складнощі процесу становлення геополітичної суб'єктності України. Проблема міжнародних скандалів. Збільшення міжнародного авторитету України: зовнішні та внутрішні чинники. Цивілізаційна роль України в сучасному світі.

Євроінтеграційні прагнення України. Проблеми реформування сфер суспільного життя України. Євроатлантична інтеграція України: здобутки та провали.

Тема 11. Європа: основні засади політики у сфері міжнародних відносин.

Процес становлення Європейського Союзу. Ключові проблеми Євросоюзу. Динаміка ВВП країн ЄС. Міграційна політика. Суперечності між «старою» і «новою» Європою. Демографічна криза. Проблеми в секторі безпеки і оборони. PESCO (Permanent Structured Cooperation). «Горизонт 2020».

Тема 12. Політика США на міжнародній арені.

Історія сходження США на політичний Олімп. «Ера США». Перемога у холодній війні. Боротьба з тероризмом. Концепція «жорсткої та м'якої» сили. Погіршення позицій США після розпаду СРСР. Міжнародна політика адміністрацій Б. Клінтона та Б. Обама. Д. Трамп та його «жорстка» сила. Геополітичні пріоритети та ключові завдання адміністрації Дж. Байдена. Поява концепції «розумної» сили. США і Україна: здобутки та провали.

Причини послаблення позицій США на міжнародній арені. Військова доктрина.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 8

Тема 13. Зростання ролі Китаю, Індії, Японії та «Азійських тигрів» у міжнародній політиці.

Розвиток КНР у другій половині ХХ ст. Успіхи Китаю в економічній сфері. Перетворення на повноправного учасника міжнародних відносин. Участь КНР у міжнародних та регіональних об'єднаннях. Посилення обороноздатності країни. Прогнози щодо майбутнього Китаю. Концепція «китайської загрози». Особливості китайської дипломатії. Стратегія «Західний вектор». Проблема Тайваню.

Місце Індії в світовій економічній системі. Програма «Make in India». Зміни світогляду. Демографічний потенціал. Участь у міжнародних та регіональних об'єднаннях. Ідея «стратегічної автономності». Боротьба за вплив в Азії. Китайсько-індійські відносини. Протистояння з Пакистаном.

Ефективність економіки Японії та «Азійських тигрів». Японське технологічне чудо. Політика добросусідства Японії з іншими країнами. Неврегульовані питання з РФ. Стабілізація стосунків з Кореєю. Протистояння Південної Кореї з КНДР.

Тема 14. Міжнародне становлення країн пострадянського простору: стан та проблеми.

Економічна криза у пострадянських країнах після розпаду СРСР. Проблема міжнаціональних відносин. Головні типи політичних режимів. СНД. Шанхайська організація співробітництва. Від російсько-українського гібридної війни до широкомасштабного вторгнення 2022 р. Енергетична безпека.

Тема 15. Мусульманська експансія в сучасному світі.

Роль релігійного чинника. Вплив ісламу на державу. «Ісламська держава Іраку та Леванту». Методи боротьби з радикальним ісламізмом. «Халіфат». Організація ісламського співробітництва. М'які методи впливу. Провал політики мультикультуралізму в Європі.

Тема 16. Геополітичний потенціал африканських країн.

Перспективність Африки. Економіка країн. Демографічна ситуація та рівень бідності. Проблема військових переворотів: зовнішній вплив.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 9

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. «Теорія міжнародної політики»				
Тема 1. Вступ. «Теорія та практика міжнародної політики» як навчальна дисципліна і об'єкт наукового аналізу.	4	2		2
Тема 2. Теоретичне розуміння суті та предметного поля міжнародних відносин.	6	2	2	2
Тема 3. Тенденції та закономірності сучасної світової політики. Політична глобалізація.	6	2	2	2
Тема 4. Міжнародні системи: сутність і моделі.	6	2	2	2
Тема 5. Учасники міжнародних відносин.	8	4	2	2
Тема 6. Конфлікти в міжнародних відносинах.	8	4	2	2
Тема 7. Проблеми безпеки та стабільності в міжнародній політиці.	6	2	2	2
Тема 8. Процеси демократизації в глобальному світі: теоретичні концепції та реальні результати.	10	4	2	4
Тема 9. Регіональні проблеми міжнародних відносин.	6	2	2	2
Разом за змістовим модулем 1	45	16	16	13
Модуль 2				
Змістовий модуль 2. «Практика міжнародної політики»				
Тема 10. Україна в системі сучасної міжнародної політики.	9	4	2	3
Тема 11. Європа: основні засади політики у сфері міжнародних відносин.	11	4	4	3
Тема 12. Політика США на міжнародній арені.	9	4	2	3
Тема 13. Зростання ролі Китаю, Індії, Японії та «Азійських тигрів» у міжнародній політиці.	9	4	2	3
Тема 14. Міжнародне становлення країн пострадянського простору: стан та проблеми.	9	4	2	3
Тема 15. Мусульманська експансія в сучасному світі.	7	2	2	3
Тема 16. Геополітичний потенціал африканських країн.	6	2	2	2
Разом за змістовим модулем 2	60	24	16	20
ВСЬОГО	120	48	32	40

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 10

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1.	Тема 2. Теоретичне розуміння суті та предметного поля міжнародних відносин.	2
2.	Тема 3. Тенденції та закономірності сучасної світової політики. Політична глобалізація.	2
3.	Тема 4. Міжнародні системи: сутність і моделі.	2
4.	Тема 5. Учасники міжнародних відносин.	2
5.	Тема 6. Конфлікти в міжнародних відносинах.	2
6.	Тема 7. Проблеми безпеки та стабільності в міжнародній політиці.	2
7.	Тема 8. Процеси демократизації в глобальному світі: теоретичні концепції та реальні результати.	2
8.	Тема 9. Регіональні проблеми міжнародних відносин.	2
9.	Тема 10. Україна в системі сучасної міжнародної політики.	2
10.	Тема 11. Європа: основні засади політики у сфері міжнародних відносин.	4
11.	Тема 12. Політика США на міжнародній арені.	2
12.	Тема 13. Зростання ролі Китаю, Індії, Японії та «Азійських тигрів» у міжнародній політиці.	2
13.	Тема 14. Міжнародне становлення країн пострадянського простору: стан та проблеми.	2
14.	Тема 15. Мусульманська експансія в сучасному світі.	2
15.	Тема 16. Геополітичний потенціал африканських країн.	2
Усього		32

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 11

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Вступ. «Теорія та практика міжнародної політики» як навчальна дисципліна і об'єкт наукового аналізу. 1. Об'єкт і предмет «Теорії та практики міжнародної політики». 2. Складність і багатогранність міжнародних політики і відносин. 3. Об'єкт дослідження, його предмет і методологія дослідження. 4. Методи дослідження міжнародної політики: загальнонаукові, загальнотеоретичні. 5. Методи спостереження, вивчення документів, системного моделювання, когнітивного картування, контент- та інвент-аналізи.	2
2	Тема 2. Теоретичне розуміння суті та предметного поля міжнародних відносин. 1. Основні закономірності та тенденції розвитку міжнародних відносин і світової політики. 2. Національний інтерес як головне спрямування зовнішньої політики.	2
3	Тема 3. Тенденції та закономірності сучасної світової політики. Політична глобалізація. 1. Етапність глобалізаційного процесу. 2. Основні ознаки процесу глобалізації. 3. Елементи глобальної структурної політики.	2
4	Тема 4. Міжнародні системи: сутність і моделі. 1. Типи та структури міжнародних систем. 2. Міжнародні системи: основні історичні моделі.	2
5	Тема 5. Учасники міжнародних відносин. 1. Недержавні актори міжнародних відносин: їх роль і функції. 2. Міжнародні міждержавні організації, міжнародні неурядові організації, транснаціональні корпорації, інші громадські сили та рухи, що діють на світовій арені.	2
6	Тема 6. Конфлікти в міжнародних відносинах. 1. Сутність, причини та типологія сучасних міжнародних конфліктів. 2. Процес урегулювання міжнародних конфліктів у сучасному світі. 3. Сила як сутнісна характеристика міжнародних конфліктів.	2
7	Тема 7. Проблеми безпеки та стабільності в міжнародній політиці. 1. Загрози для національної та міжнародної безпеки. 2. Класифікації загроз для національної та міжнародної безпеки. 3. Роль ООН у подоланні криз.	2
8	Тема 8. Процеси демократизації в глобальному світі: теоретичні концепції та реальні результати. 1. Демократизація як глобальна тенденція світового розвитку. 2. Деколонізація і демократичний процес у країнах Третього світу. 3. Демократії у «строкатих» суспільствах.	4
9	Тема 9. Регіональні проблеми міжнародних відносин.	2

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 12

	1. Регіональна стабільність і регіональна інтеграція. 2. Військові конфлікти, територіальні зіткнення та етно-конфесійні суперечності в регіонах. Інтернаціоналізація конфлікту. 3. Міждержавні регіональні об'єднання.	
10	Тема 10. Україна в системі сучасної міжнародної політики. 1. Євроінтеграційні прагнення України. 2. Проблеми реформування сфер суспільного життя України. 3. Євроатлантична інтеграція України: здобутки та провали.	3
11	Тема 11. Європа: основні засади політики у сфері міжнародних відносин. 1. Проблеми в секторі безпеки і оборони. 2. PESCO (Permanent Structured Cooperation). 3. «Горизонт 2020».	3
12	Тема 12. Політика США на міжнародній арені. 1. Геополітичні пріоритети та ключові завдання адміністрації Дж. Байдена. 2. Поява концепції «розумної» сили. 3. США і Україна: здобутки та провали. 4. Причини послаблення позицій США на міжнародній арені. 5. Військова доктрина.	3
13	Тема 13. Зростання ролі Китаю, Індії, Японії та «Азійських тигрів» у міжнародній політиці. 1. Розвиток КНР у другій половині ХХ ст. 2. Успіхи Китаю в економічній сфері. 3. Перетворення на повноправного учасника міжнародних відносин. 4. Участь КНР у міжнародних та регіональних об'єднаннях. Посилення обороноздатності країни. 5. Прогнози щодо майбутнього Китаю. 6. Місце Індії в світовій економічній системі. 7. Програма «Make in India». 8. Участь у міжнародних та регіональних об'єднаннях.	3
14	Тема 14. Міжнародне становлення країн пострадянського простору: стан та проблеми. 1. Економічна криза у пострадянських країнах після розпаду СРСР. 2. Проблема міжнаціональних відносин. 3. Головні типи політичних режимів. 4. ШНД. Шанхайська організація співробітництва. 5. Від російсько-українського гібридної війни до широкомасштабного вторгнення 2022 р. Енергетична безпека.	3
15	Тема 15. Мусульманська експансія в сучасному світі. 1. Провал політики мультикультуралізму в Європі.	3
16	Тема 16. Геополітичний потенціал африканських країн. 1. Перспективність Африки. 2. Економіка країн. 3. Демографічна ситуація та рівень бідності. 4. Проблема військових переворотів: зовнішній вплив.	2
РАЗОМ		40

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 13

7. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

8. Методи навчання

Результат навчання	Методи навчання
РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.	<ul style="list-style-type: none"> - вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із задалегідь запланованими помилками, лекції у формі прес-конференцій, лекції-бесіди, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж); - практичні (різні види вправ та завдань, тестування, творчі завдання, робота з документами та договорами); - пояснювально-ілюстративний (передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами); - метод проблемного викладу;
РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.	<ul style="list-style-type: none"> - вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із задалегідь запланованими помилками, лекції у формі прес-конференцій, лекції-бесіди, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж); - наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); - практичні (різні види вправ та завдань, виконання розрахунків, тестування, творчі завдання, робота з документами та договорами); - метод проблемного викладу; - інтегровані методи навчання: заняття-ділова зустріч, заняття-навчальна конференція, заняття-експедиція, заняття-експеримент; - інтерактивні методи навчання: світове кафе, оксфордські дебати, мозковий штурм, вікторини, бліц-опитування, квізи; - нові форми роботи з інформацією: складання ментальних карт, відеооглядів, сторітелінг, скрайбінг, портфоліо, скетчноутінг. - ситуаційний метод, рішення кейсових завдань.
РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	<ul style="list-style-type: none"> - вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із задалегідь запланованими помилками, лекції у формі прес-конференцій, лекції-бесіди, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж); - наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); - практичні (різні види вправ та завдань, виконання розрахунків, тестування, творчі завдання, робота з документами та договорами); - дослідницький метод; - дискусійний метод; - метод активного навчання (проведення ділових ігор, ігрового проектування); - інтегровані методи навчання: заняття-ділова зустріч, заняття-навчальна конференція, заняття-експедиція, заняття-експеримент;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 14

<p>РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із задалегідь запланованими помилками, лекції у формі прес-конференцій, лекції-бесіди, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж); - наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); - практичні (різні види вправ та завдань, виконання розрахунків, тестування, творчі завдання, робота з документами та договорами); - метод проблемного викладу; - частково-пошуковий (евристичний); - дослідницький метод; - дискусійний метод; - метод активного навчання (проведення ділових ігор, ігрового проектування); - інтегровані методи навчання: заняття-ділова зустріч, заняття-навчальна конференція, заняття-експедиція, заняття-експеримент; - нові форми роботи з інформацією: складання ментальних карт, відеооглядів, сторітелінг, скрайбінг, портфоліо, скетчноутінг.
---	--

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 15

9. Методи контролю

В основу системи оцінювання навчальної дисципліни покладено поточний та модульний контроль результатів навчання і принцип накопичення зароблених здобувачем вищої освіти балів.

Поточний контроль – це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення аудиторних занять, при виконанні індивідуальної і самостійної роботи.

Контроль виконання самостійної роботи студентами здійснюється на практичних заняттях дисципліни.

Модульний контроль – це оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу змістових модулів. Модульний контроль проводиться у вигляді модульної контрольної роботи.

Підсумковий (семестровий) контроль:

1. Накопичення рейтингових балів в межах дисципліни проводиться в балах, які у підсумку переводяться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

2. Загальна кількість балів на останньому занятті з навчальної дисципліни оприлюднюється здобувачам вищої освіти та виставляється в відомість обліку успішності академічних груп.

3. У випадку погодження здобувача вищої освіти з оцінкою поточної успішності, вона вважається остаточною, враховується як результат семестрового контролю і вноситься у залікову книжку.

4. У разі незгоди здобувача вищої освіти з результатами поточної успішності, оцінка з дисципліни виставляється за результатами дистанційного складання екзамену. До тестування допускаються здобувачі, які отримали 50 і більше балів.

5. У разі, якщо студент отримав від 0 до 59 балів, то в відомість за національною шкалою виставляється оцінка “незадовільно” (“F” та “FX” відповідно до шкали ЄКТС).

Способи перевірки досягнення програмних результатів навчання

В ході вивчення дисципліни досягнення програмних результатів навчання контролюється шляхом застосування наступних видів контролю:

Результат навчання	Методи контролю
РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.	<ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - письмова контрольна робота (відповіді на запитання лекційного курсу, розв'язання тестів); - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії); - робота в групі; - перевірка домашнього завдання - виконання модульної контрольної роботи; - захист індивідуального завдання; - екзамен;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 16

<p>РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - письмова контрольна робота (відповіді на запитання лекційного курсу, розв'язання тестів); - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії); - робота в групі; - перевірка домашнього завдання - виконання модульної контрольної роботи; - захист індивідуального завдання; - екзамен;
<p>РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - письмова контрольна робота (відповіді на запитання лекційного курсу, розв'язання тестів); - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії); - робота в групі; - перевірка домашнього завдання - виконання модульної контрольної роботи; - захист індивідуального завдання; - екзамен;
<p>РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - письмова контрольна робота (відповіді на запитання лекційного курсу, розв'язання тестів); - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії); - робота в групі; - перевірка домашнього завдання - виконання модульної контрольної роботи; - захист індивідуального завдання; - екзамен;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 17

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль №1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	МКР1	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	
Змістовий модуль №2										
T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	МКР2			
5	5	5	5	5	5	5	10			

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи № 1

Структурна частина картки	Максимальна кількість балів
Теоретичне питання	2
Тестові завдання	3
Практичне завдання	3
Разом	8

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи № 2

Структурна частина картки	Максимальна кількість балів
Теоретичне питання	2
Тестові завдання	3
Практичне завдання	3
Разом	8

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

Структурна частина картки	Максимальна кількість балів
Тестові завдання	100
Разом	100

Шкала оцінювання

За шкалою ЄКТС	Екзамен	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 18

11. Рекомендована література

Основна література

1. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ре- сурс]: навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
2. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Книги - XXI, 2019. 272 с.
3. Армаш Н. О. Державні політичні діячі: зарубіжний та вітчизняний досвід / навчальний посібник. Київ: НТ, 2019. 164 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/gumanitarni-nauki/derzhavni-politichni-diyachi-zarubizhnyi-ta-vitchiznyaniy-dosvid-armash-no-1/read>
4. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин: Навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 256 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/gumanitarni-nauki/politologiya-mizhnarodnikh-vidnosin-navch-posib-shergin-s-o-1/read>
5. Яхно Т. П., Куревіна І. О. Конфліктологія та теорія переговорів. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2018. 168 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/gumanitarni-nauki/konfliktologiya-ta-teoriya-pergovoriv-navchalniy-posibnik/read>
6. Вегеш М., Палінчак М. Геополітика в постанях і термінах: підручник для студентів і аспірантів спеціальності «Політологія». Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 786 с.
7. Геополітика [Електронний ресурс]: навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / упоряд.: І. Милосердна; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса: Юридична література, 2023. 92 с.
8. Ципенда М.М. Суверенні держави світу: суспільно-географічний довідник. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 226 с.
9. Романуха, О. М., Дацюк Т.К. Геополітика: метод. рек. до вивч. дисц. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. туризму та країнознавства. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 64 с.
10. Бостан С. К. Форми державного правління країн Європейського Союзу: юридичні моделі і політична практика: монографія. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 204 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/pravova-literatura/formi-derzhavnogo-pravlinnya-krain-evropeyskogo-soyuzu-yuridichni-modeli-i-politichna-praktika-1-1-1-1-1-1/read>
11. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин: Навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 256 с. URL:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 19

<https://culonline.com.ua/catalog/menedzhment/politologiya-mizhnarodnikh-vidnosin-navch-posib-shergin-s-o-1/read>

12. Милосердна І. М. Геополітика: навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Електронне видання] / уклад.: І. Милосердна; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2023. 89 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.25662>

13. Чупрій Л. В. Глобальна геополітика : навчальний посібник. Університет ДФС України, 2022. 322 с.

14. Groom A. J. R., Barrinha A., Olson W. C. International relations then and now: origins and trends in interpretation. Routledge, 2019. 248 p. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=rQWQDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT15&dq=history+of+international+relations&ots=cN0RNT6Vtg&sig=_uk5IqRtslGvyKZLjrMkhlEK4Ug&redir_esc=y#v=onepage&q=history%20of%20international%20relations&f=false

Додаткова література

1. Богінська І. В. Конфлікти пам'яті в міжнародних відносинах. Регіональні студії. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 24. С.103-109. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/39528>

2. Гавриленко О. А., Сироїд Т. Л. Історія міжнародного права: стародавня доба: навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 232 с. URL: https://www.academia.edu/download/91825230/Наврыленко_Syroйд_History_of_international_law_C.pdf

3. Wu Sh. The Discuss of Versailles Washington System and its Reference to the Current International Relations. Scientific Journal Of Humanities and Social Sciences. 2021. V. 3. Issue 11. URL: <http://www.sjohss.org/download/SJOHSS-3-11-237-241.pdf>

4. Історія міжнародних відносин: підруч. / І.В. Алексєєнко, А.Х. Маргулов, І.А. Єремєєва, М.В. Несправа. Дніпро: ДДУВС, 2020. 228 с.

5. Kyrydon A., Troyan S. International relations as a system and a discipline: From the westphalian to the post-westphalian world order. Studia i Analizy Nauk o Polityce. 2021. № 1, P. 107-122. URL: https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_31743_sanp_12325

6. Вегеш І.М., Вегеш М.М. Карл Гаусгофер: штрихи до портрета геополітика. Регіональні студії. Ужгород, Видавничий дім «Гельветика». Вип. 20. 2020. С. 137-145.

7. Patton S. The peace of westphalia and it affects on international relations, diplomacy and foreign policy. The Histories, 2019. 10(1), 5. URL: https://digitalcommons.lasalle.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1146&context=the_histories

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11 05.01/152.00.1/Б/ОК15 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 20

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk> – сайт наукової літератури:
2. www.nbu.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В. Вернадського:
4. <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-105.html> – Політологія бібліотека:
5. <http://www.ru.wikipedia.org> – електронна Internet-енциклопедія.
6. <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook> – Щорічний довідник ЦРУ «Книга фактів».
7. <http://www.delukr.ses.eu.int> – сайт Представництва Європейської Комісії в Україні.
8. <http://www.europa.eu.int> – офіційний сайт Європейського Союзу.
9. <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/696.htm> – офіційний сайт Міністерства зовнішніх справ України.
10. <http://www.nato.int> – офіційний сайт НАТО.
13. <http://www.ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державного комітету статистики України.
14. <http://www.un.org> – офіційний сайт ООН.
15. <http://www.worldbank.org> – звіти про розвиток Світового банку.